

Szanowni Państwo,

Rozpoczynamy dzisiaj cykl konferencji i dyskusji, które mają na celu skonsultowanie z Państwem postępów naszych prac nad *Planem strategicznym dla WPR na lata 2021-2027*. Nasze pierwsze spotkanie ma charakter ramowy. Zaprosiliśmy na nie szerokie grono osób, którzy interesują się programowaniem polityki rolnej i polityki rozwoju obszarów wiejskich z racji pełnionych funkcji w organizacjach społecznych, związkach zawodowych, pracy w administracji i innych.

Chciałbym zatem serdecznie powitać:

- Rolników i mieszkańców obszarów wiejskich
- Przedstawicieli organizacji rolniczych, izb rolniczych
- Organizacje pozarządowe i ich sieci
- Lokalne grupy działania
- Koła gospodyń wiejskich
- Młodych rolników
- Przedstawicieli środowisk naukowych
- Przedstawicieli administracji samorządowej
- Doradców rolnych
- Przedstawicieli agencji rolnych
- a także administracji rządowej

Szanowni Państwo,

- Chcielibyśmy przedstawić Państwu dzisiaj główne informacje o nowych założeniach finansowych, prawnych i organizacyjnych WPR po 2020. Pokażemy Państwu także nasze wstępne podejście do całego planu strategicznego, natomiast kolejne spotkania będą już bardziej szczegółowe i na nich będziemy dyskutować konkretne zagadnienia z zainteresowanymi stronami.
- Wspólna polityka rolna podlega stałym zmianom. Po odbyciu konsultacji społecznych w 2018 r. Komisja Europejska zaproponowała istotne zmiany. Główny akcent położono na nowy sposób wdrażania polityki rolnej i zaproponowano nowy dokument programowy - *plan strategiczny dla WPR*.
- Inne nowe elementy to duży nacisk WPR na **wiedzę i cyfryzację** w celu modernizacji rolnictwa a także na **produkcję zrównoważoną, chroniącą środowisko, klimat, wytwarzającą żywność zdrową i odżywczą**.
- Niezależnie od proponowanych zmian główny trzon WPR pozostaje. Utrzymany będzie **I filar WPR** a w nim płatności bezpośrednie, pozostanie także **II filar**: instrumenty

finansowe, ważna dla Polski modernizacja gospodarstw, wsparcie łańcucha żywnościowego, możliwość wspierania małych gospodarstw. Utrzymujemy wsparcie dla wsi i będzie dzisiaj na ten temat dyskusja. Bardzo ważne dla przyszłości rolnictwa będzie doradztwo.

- Prace w MRiRW odbywają się w oparciu o **stanowisko Rządu** do projektu rozporządzeń oraz w oparciu o **dokumenty strategiczne**, w tym o przygotowaną w resorcie rolnictwa nową *Strategię dla wsi i rolnictwa*.
- Ze względu na wymóg naukowych uzasadnień propozycji, jakie proponujemy w planie, do pracy włączyliśmy nasze **instytuty naukowe**. Część ich pracy już została wykonana i niniejszym bardzo im za tę współpracę dziękuję.
- Powstał również przy Ministrze Rolnictwa **Zespół wspierający opracowanie Planu strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2021–2027**. Na jego forum będziemy dyskutować i odpowiadać na bardziej szczegółowe pytania, dotyczące programowania interwencji. Będziemy zapraszać ekspertów w danej dziedzinie, żeby dać merytoryczne wsparcie resortowi. Pierwsze spotkanie zespołu odbyło się we wrześniu. Na sali są obecni członkowie Zespołu, których serdecznie witam.
- Jak wspomniałem, centralnym elementem reformy jest nowy dokument programowy **tzw. plan strategiczny dla WPR**, który w założeniu ma być krótszy i prostszy od obecnego PROW, co nie znaczy, że napisanie go jest łatwiejsze.
- Plan ma zawierać krajowy pomysł na zaprogramowanie **dwóch funduszy łącznie**: Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz, po raz pierwszy, Europejskiego Funduszu Rolnego Gwarancji (EFRG), z którego finansowane są płatności bezpośrednie oraz działania rynkowe. Aby zwiększyć skuteczność WPR Komisja zaproponowała **nowy model wdrażania**, w którym nacisk położono teraz na **realizację celów oraz osiągnięcie wymiernych efektów**.
- Konkretnie, mierzalne **cele interwencji trzeba wyznaczyć na okres trwania programu a ich realizacja ma być kontrolowana co roku**. Natomiast odchodzi się od dotychczasowego kontrolowania zgodności ze szczegółowymi wymogami UE. Tych szczegółów nie będzie w rozporządzeniach unijnych. Inaczej rozłożono bowiem zakres obowiązków między UE i państwami członkowskimi, zwiększając odpowiedzialność ale i dając większą swobodę w programowaniu państwu członkowskiemu.
- **Cele ogólne** WPR są nadal trzy, tak jak w poprzednim okresie i nadal dotyczą:
 - pierwszy** – gospodarczy, z akcentem na odporność rolnictwa i inteligentny rozwój,
 - drugi** – środowiskowy i klimatyczny
 - trzeci** – dotyczy rozwoju obszarów wiejskich.

- WPR musi także realizować **cele zrównoważonego rozwoju ONZ**; Działania w zakresie **ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu**; Promowane będzie powiązanie WPR z **badaniami naukowymi, innowacjami i doradztwem**.
- Zamiast dotychczasowych 6 priorytetów, zaproponowano **9 celów szczegółowych**:
 1. wspieranie **godziwych dochodów** gospodarstw rolnych i odporności w całej Unii (w celu wzmocnienia bezpieczeństwa żywnościowego); Pod tym celem programowane będą płatności bezpośrednie.
 2. zwiększenie **zorientowania na rynek i konkurencyjności**, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację;
 3. poprawa **pozycji rolników w łańcuchu** wartości;
 4. przyczynianie się do łagodzenia **zmiany klimatu** i przystosowywania się do niej, a także wykorzystanie zrównoważonej energii;
 5. wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego **gospodarowania zasobami naturalnymi**, takimi jak woda, gleba i powietrze;
 6. przyczynianie się do **ochrony różnorodności** biologicznej, wzmocnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu;
 7. przyciąganie **młodych rolników** i ułatwianie rozwoju działalności gospodarczej na obszarach wiejskich;
 8. promowanie zatrudnienia, wzrostu, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na **obszarach wiejskich**, w tym biogospodarki i zrównoważonego leśnictwa;
 9. poprawa reakcji rolnictwa UE na **potrzeby społeczne** dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, jak też dobrostanu zwierząt. To jest nowy cel i nowe zagadnienia włączone do WPR. Tu zostały zawarte m. in. zagadnienia ważne dla konsumentów: działania na rzecz ograniczenia stosowania antybiotyków i pestycydów i marnowania żywności.
- Nowe reguły WPR, jak już wspominałem, dają większą **samodzielność** krajom w programowaniu interwencji ale jednocześnie wprowadzają obowiązek monitorowania postępów i **rozliczania zaplanowanych wydatków**. W przypadku braku postępów w realizacji planu istnieje zagrożenie utraty niewydatanych środków.

Limity i alokacje finansowe są prawnie określone:

- Rozporządzenie KE dopuszcza **przesunięcia środków** między filarami, maksymalnie **15%**. Co najmniej **30%** środków alokacji EFRROW musi być wydane na realizację **celów środowiskowych i klimatycznych**. Z kolei **40% całkowitej puli środków** WPR należy przeznaczyć na realizację **celów klimatycznych**. To są duże kwoty i wymuszą nachylenie pro-środowiskowe i pro-klimatyczne planu.

- Tak jak w obecnym okresie, co najmniej **5%** budżetu II filara będzie przeznaczony na realizację **LEADER'a**. Nowością jest możliwość przeznaczenia do **3% koperty płatności bezpośrednich** na wsparcie **sektorowe w rynkach rolnych**, ale można je realizować jedynie przez organizacje producentów.

Szanowni Państwo,

- Dzisiaj chcemy **skonsultować** z Państwem nasze pierwsze wnioski z prac prowadzonych w MRiRW. Chcemy usłyszeć Państwa opinie. Zaplanowaliśmy odpowiedni czas na dyskusję i propozycje od Państwa. Bardzo **zapraszam do dyskusji** i wyrażania opinii.